

Źródło życia

Morze, rzeki, jeziora

Morze, rzeki, jeziora od zawsze odgrywały ogromną rolę w życiu człowieka: stanowiły szlaki komunikacyjne i handlowe, dostarczały wody pitnej, ryb, energii, pozwalały chronić się przed najeźdźcami. Dziś przede wszystkim zaopatrują nas w wodę pitną i odprowadzają nieczystości. Coraz częściej doceniamy też ich walory turystyczne, szczególnie gdy przy brzegach rozciągają się piękne plaże, a czyste wody zachęcają do kąpieli i żeglowania.

Wisła

Królową polskich rzek jest najdłuższa z nich – **Wisła, mierząca 1080 km**. Płyne przez całą Polskę, począwszy **od źródeł na stoku Baraniej Góry aż do Morza Bałtyckiego**. Przy jej brzegach leżą najważniejsze polskie miasta: **Kraków, Warszawa, Toruń, Gdańsk**. Dziś żegluga na Wiśle prawie całkowicie zamarła, ale w XVI i XVII wieku rzeka była jednym z najważniejszych szlaków handlowych Europy. Jeszcze wcześniej chroniła polskie państwo przed najazdami: przy jej brzegach stawiano zamki obronne i grodziska. Dziś Wisła pełni przede wszystkim funkcje zaopatrywania kraju w wodę oraz energię.

Narew

Narew ma źródła w białoruskiej części **Puszczy Białowiejskiej**, płynie przez północno-wschodnią Polskę i w Nowym Dworze Mazowieckim wpada do Wisły. Warto przespacerować się wzdłuż jej brzegów, bo Narew **zachowała** w dużym stopniu **pierwotny charakter**. Płyne wśród starych, wysokopiennych drzew, potem rozlewa się odnogami wśród mokradeł, a w końcu przecina łąki i pola, urzekając wysokimi brzegami, tworzącymi malownicze, piaszczyste urwiska.

Narew

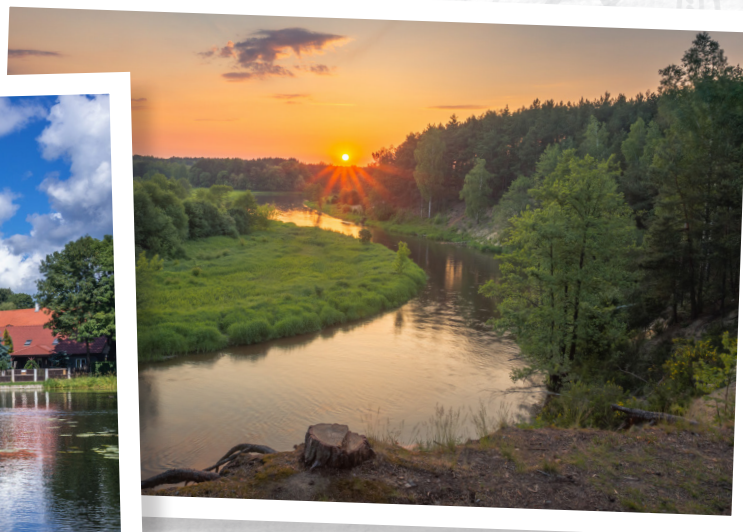
Bug

Największą rzeką w południowo-wschodniej Polsce jest **Bug**. Kiedyś pełnił funkcję najważniejszej drogi żeglugaowej, którą transportowano zboża do Gdańska, a dziś zachwyci cię naturalnymi krajobrazami. Warto zobaczyć rzekę na odcinku **Podlaskiego Przełomu Bugu**, gdzie wije się wśród pachnących borów sosnowych. Można tu też napotkać piaszczyste wydmy, łąki, nadrzeczne skarpy, które upodobały sobie ptaki. Bug uchodzi do **Narwi** i częściowo tworzy granicę z Białorusią i Ukrainą.

Bug – Drohiczyn

Rozlewiska Pisy w Barczewie

Pilica w okolicy Sulejowa

San

San wypływa z najdalej wysuniętego na południe kąta Polski – okolic wsi **Sianki w Bieszczadach** – i tworzy jeden z największych prawych dopływów Wisły. Początkowo płynie wartko jako rzeka górską aż do Przemyśla, potem przemienia się w rzekę typowo nizinną. San tworzy liczne zakola, a **jego dolina pełna jest starorzeczy, czyli jezior powstałych w dawnych korycie rzeki**. Porastają ją łąki, lasy, szuwały. Wiele małych miasteczek leżących nad Sanem zachowało do dziś dawne tradycje i rzemiosła, a nawet sztukę ludową. Do najstarszych miejscowości leżących nad rzeką zalicza się m.in. **Przemyśl** i **Sanok**, a u jej ujścia leży zabytkowy **Sandomierz**.

Pilica

Gdybyś stanął nad brzegiem **Pilicy** dawno temu, zobaczyłbyś na niej mnóstwo barek i galer, przewożących drewno,

zboże i owoce. Kiedyś Pilica, będąca największym lewym dopływem Wisły, odgrywała rolę bardzo ważnego szlaku żeglugowego. Poruszała też liczne młyny. Dziś jest atrakcyjnym szlakiem dla **kajakarzy**, którzy doceniają tworzone przez nią pętle, zakola, malownicze zakręty i wyspy. Rzeka ma własne ciekawe muzeum – **Skansen Rzeki Pilicy**. Możesz tu obejrzeć wystawę poświęconą **młynarstwu** oraz **militaria** wyłowione z rzeki.

Pisa

Planując wyprawę z Warszawy na Mazury, rozważ podróż drogą wodną wzdłuż **Pisy**. Ta niewielka rzeka na całej swej długości jest szlakiem żeglownym. Latem można tu zobaczyć **mnóstwo żaglówek** pływających między stolicą a Wielkimi Jeziorami Mazurskimi. Licząca **80 km** Pisa płynie wartko przez nizinne tereny, wijąc się i rzeźbiąc liczne **meandry, czyli zakręty**. Podróż jej wodami nie może być nudna.

San

Wielkie Jeziora Mazurskie

Rzeka Noteć

Wielkie Jeziora Mazurskie

Rajem dla miłośników żeglowania niewątpliwie są **Wielkie Jeziora Mazurskie** obejmujące **2600 zbiorników wodnych!** Największe z nich, takie jak **Śniardwy**, **Mamry**, **Niegocin**, **Orzysz** czy **Jagodne**, tworzą Krainę Wielkich Jezior Mazurskich – skupisko jezior, którego nie zobaczysz nigdzie indziej w Europie. Jeziora połączone są kanałami, przez co powstają bardzo długie i malownicze trasy żeglugowe wymarzone do aktywnego wypoczynku.

Odra

Drugą co do długości rzeką Polski jest **Odra**. Wypływa z **Czech**, przepływa przez polski **Śląsk** i staje się granicą

polsko-niemiecką. W przeciwieństwie do dość dzikiej Wisły Odra jest **rzeką uregulowaną**, która od dawna stanowi ważny szlak żeglugowy łączący Górny Śląsk z Bałtykiem. Dziś pływa po niej najwięcej statków i barek. Nad Odrą leżą wielkie polskie miasta: **Wrocław** i **Szczecin**.

Noteć

Największy dopływ Warty bywa określany „**leniwą Notecią**”. Wody **Noteći** płyną bowiem dość powoli poprzegradzane **licznymi śluzami**. Kiedyś rzeka pełniła ważną funkcję głównego szlaku transportowego północnej Wielkopolski, łącząc Wisłę z Odrą. Dziś statki bardzo rzadko korzystają z tej drogi żeglugowej, dużo częściej można zobaczyć na niej **kajakarzy**.

Odra we Wrocławiu

Nysa Łużycka

Jedną z rzek, wzdłuż której przebiega granica polsko-niemiecka, jest **Nysa Łużycka**. Ma swoje źródła w **czeskich Sudetach** i uchodzi do **Odry**. Jednym z ciekawszych miast leżących nad Nysą Łużycką jest **Zgorzelec**, podzielony przez rzekę na dwie części: polską i niemiecką.

Bóbr

Bóbr należy do najpiękniejszych rzek **Śląska**, urzekających zarówno swoją malowniczą doliną, jak i licznymi zabytkami rozsiyanymi na obu brzegach. Wypływa ze zboczy **Śnieżki** i w górnym biegu ma cechy typowej rzeki górskiej. Dlatego też upodobali ją sobie kajakarze, którzy organizują tutaj liczne spływy. Po przecięciu sztucznego **Jeziora Pilchowickiego** Bóbr staje się znacznie spokojniejszy i powoli toczy wody w cieniu bardzo licznych prastarych dębów. Rzeką uchodzi do **Odry**.

Warta

Trzecią największą rzeką Polski jest **Warta** o długości **824 km**. Jej źródła znajdują się na **Wyżynie Krakowsko-Częstochowskiej** w miejscowości **Zawiercie**. Nad rzeką zobaczysz miasta o długiej i bogatej historii, takie jak

Dęby z Rogalina rosnące nad brzegiem Warty

Poznań i **Częstochowa**, ponieważ Warta przepływa przez ziemię, na których rozwinęło się państwo polskie. U ujściu Warty do Odry znajduje się **Park Narodowy Ujście Warty**, będący królestwem ptaków wodnych i błotnych.

Strwiąż

Strwiąż to rzeka nie tylko o nietypowej, trudnej do wymówienia nazwie, ale również płynąca w przeciwnym kierunku niż niemal wszystkie inne rzeki w naszym kraju. Swe źródła ma w Polsce, ale zaraz potem wpływa na **Ukrainę**, gdzie łączy się z **Dniestrem**, a wraz z nim wpada do **Morza Czarnego**. Gdybyś wskoczył do kajaka w **Ustrzykach Dolnych**, zamiast do **Bałtyku**, dopłynąłbyś stąd do **Odessy**, zwiedzając po drodze **Moldawię**!

Nysa dzieląca Zgorzelec na dwie części – polską i niemiecką

Kołobrzeg

Zalew Szczeciński

Morze Bałtyckie

Jedną z największych zalet położenia Polski jest dostęp do **Morza Bałtyckiego**. Dzięki takiej korzystnej lokalizacji naszego kraju możesz wyjechać na wakacje do jednej z wielu nadmorskich miejscowości wypoczynkowych. Podróżując wzdłuż wyjątkowo **długiego wybrzeża, liczącego 439 km**, możesz podziwiać różnorodne krajobrazy: piękne **piaszczyste plaże, wydmy, klify, nadmorskie jeziora**. To wymarzone miejsca do zabaw i wypoczynku. A przecież Bałtyk to również miejsce pracy **rybaków** oraz ważna **droga komunikacyjna dla statków pasażerskich i towarowych**.

Zalew Szczeciński

Odpoczywając nad **Zalewem Szczecińskim**, będziesz przebywał nad prawdziwą **laguną**, czyli zatoką odgradzoną od

morza wyspami. Zalew Szczeciński oddzielony jest od Bałtyku wyspami **Wolin** i **Uznam**, a jego wody są bardzo płytkie: osiągają głębokość jedynie 8,5 m. To zdecydowanie za mało dla statków morskich, dlatego pomiędzy Szczecinem a Świnoujściem wykopano dla nich specjalny tor o głębokości 10,5 m. Przez Zalew Szczeciński przebiega granica polsko-niemiecka.

Zalew Wiślan

Drugą obok Zalewu Szczecińskiego zatoką, przez którą przebiega granica Polski, jest **Zalew Wiślan** należący również do Rosji. Od otwartego morza odgradzony jest **Mierzeją Wiślaną**. Wody zalewu są bardzo płytkie (sięgają tylko do 5 m) i ciepłe. To idealne miejsce do **żeglowania**, a przy mroźnej zimie, kiedy wodę pokrywa lód, do jazdy **bojerami**.

Bojery na Zalewie Wiślanym